

Kulağı ezanda olan çiçek: Ezan çiçeği

Prof. Dr. Fatih Satıl – Balıkesir Üniversitesi Biyoloji / Botanik Anabilim Dalı

Halk arasında “ezan çiçeği” olarak bilinen ve Küpeçiçeğigiller familyasına (Onagraceae) ait olan bitkinin bilimsel adı: *Oenothera biennis*'dir. Küme halinde büyük ve sarıçiçeklere sahip olan iki yıllık otsu bir bitkidir. Çiçekleri, kısa ömürlü olup, yazdan sonbahar ortalarına kadar görülür ve yalnızca ikindi vakti başlayarak ay ışığı altında açar.

Ezan çiçeğinin bir günlük saltanatı

Ezan çiçekleri, güneş battığı anda aniden açmaya başlayarak izleyenlere etkileyici bir gösteri sunar. Ertesi gün, bir önceki gün açmış olan çiçekler kapanır ve aynı çiçek bir daha açmaz. Yani bu çiçeklerin ömrü bir gündür. Çiçek aslında güneşin batışı ve doğuşunu takip eder. Yani, işin sırrı gün ışığındadır. Akşam ezanı tam güneşin batış saatine denk geldiğinden, ezan okunduğu sırada aniden çiçek açan bu çiçeğe, halk ezan çiçeği adını vermiştir. Yoksa ezan olmayan (duyulmayan) yerlerde de bu çiçekler açmaktadır.

Elbette bu olayın bilimsel bir açıklaması var:

Canlılar çevreden gelen uyarılara cevap verme kabiliyetinde yaratılmışlardır. Her canlının bu çevre faktörlerine karşı cevabı farklıdır. Bitkilerin tepki verdiği çevre faktörlerinden birisi de ışıktır. Bitkilerde ışığa bağlı olarak ortaya çıkan hareketlere bitki biliminde “fotonasti” adı verilir. Birçok bitkinin çiçek açması ışığa bağlıdır. Kimi ışık varken açar, kimi de akşam olunca açar. Ezan çiçeği hava kararmaya başladığında açar, gece boyunca açık kalır. Bu nedenle de çiçeğin açılma zamanı akşam vaktine denk geldiği için ezan çiçeği denmesi normaldir.

Tüm bunlar gösteriyor ki; Allah'ın ezan çiçeklerine açması için emir verdiği vakit ile güneş ışınlarının eğil emrini aldığı vakit aynı zamana denk gelmektedir.

Bu çiçekler neden akşam açıyorlar:

Aslında bu bitkiler, tozlaşma ve çiftleşme davranışından ötürü akşam saatlerinde açar, ertesi gün öğlene kadar açık durur ve öğlen kapanır. Daha sonra akşam, yeniden açar ve döngü böyle devam eder. Bu açma-kapama davranışı saatlerinin bu şekilde olma sebebi, bu bitkilerin diğer bitkilerden farklı bir nektar salgısına sahip olmasıdır. Bu çiçekler, ancak akşam saatlerinde ortaya çıkan ve bu çiçeğin

nektarlarını görebilecek ultraviyole duyargalara sahip olan güveye benzer *Agrius* cinsi kelebeklerin ortaya çıktığı zamanlarda açarlar. Çünkü bu kelebeklerin beslenmesi için gerekli olan nektarlar bu çiçeklerde bulunmaktadır. Aynı şekilde bu çiçeklerin tozlaşması da bu kelebeklere bağlıdır. Rabbim her ikisini de gece buluşturarak hayatlarının devamını sağlamıştır. Risale-i Nur'da bu hakikate işareten; **“Evet, gül ve çiçeklerin yüzlerini güzelleştiren Zat, nasıl o güzel yüzlere arılardan, bülbüllerden istihsan aşıkları icad etmesin? Ve güzellerin güzel yüzlerinde güzelliği yaratan, elbette o güzelliğe müştakları da yaratır”** denilmektedir.

Sonuç olarak, bitki ve hayvanların her türlü faaliyetlerinin zamanlamasını belirleyen, dolayısıyla hepsini, bilgisi ve denetimi altında bulunduran birisi vardır. Rabbimiz her yerde yaratılış delillerini bizlere göstermekte ve bunları görerek öğüt alıp düşünmemizi sağlamaktadır. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır: **Bitki ve ağaç (O'na) secde etmektedirler.** (Rahman Suresi, 6). Aslında yaratılan her şey, üzerinde gözüken ve onu diğerlerinden ayıran özellikleriyle bize bir şeyler söylüyor. Yeter ki, “bakmak”tan öte “gören gözlerimiz; ve “işitmek”ten öte duyan kulaklarımız olsun. Her varlık, yaratıcısını bize tanıtan mânâlı birer kelime ve birer mektuptur.

Kaynaklar:

Engelmann, W. 2009. How plants grow and move. Institut für Botanik, Tübingen. p. 43.

Kawaano, S. et al. 2005. Pollination biology of *Oenothera* (Onagraceae). The interplay between floral UV-absorbancy patterns and floral volatiles as signals to nocturnal insects. Plant Species Biology 10(1): 31-38.

*****

Aktif Kaynak Link:

<https://bilimlerisigindayaratilis.org/kulagi-ezanda-olan-cicek-ezan-cicegi/>